MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR.

CAROL PERALTA

Seduta tas-26 ta' Gunju, 2014

Numru. 291/2014

PULIZIJA
SPETTUR EDMOND CUSCHIERI
SPETTUR JOSEPH BUSUTTIL

VS

NICHOLAS GRECH

Il-Qorti:

Rat l-akkuza migjuba kontra l-imsemmi Nicholas Grech, detentur tal-Karta tal-Identita` numru 435076 (M).

Akkuzat talli:

Fil-perjodu ta` bejn Ottubru 2011 u 3 ta` Frar 2014 f'diversi bnadi gewwa l-Mosta b'diversi atti maghmulin minnu ukoll jekk fi zminijiet differenti, u li kienu jiksru l-istess dispozizzjoni tal-ligi, u li gew maghmula b'rizoluzzjoni wahda gieghel annimali jsofru ugiegh, tbatija jew dwejjaq minghajr bzonn.

Talli wkoll fl-istess dati, hin, lok u cirkostanzi meta m'huwiex persuna kompetenti skont il-ligi qatel annimali ta` razza domestika jew li jippartjenu ghal razza selvagga izda li tkun giet domestikata, minbarra annimali mizmuma ghall-prosekuzzjoni tal-ikel.

Talli wkoll fl-istess dati, hin, lok u cirkostanzi gewwa l-kannirja u l-osswarju li jifformaw parti mill-knisja Arcipretali tal-Mosta ghamel vjolazzjoni ta` oqbra, jew ta` postijiet ta` dfin, maghrufin bhala hekk minn kulhadd.

Talli wkoll fl-istess dati, hin, lok u cirkostanzi bi kliem, b'gesti, b'kitba, stampata jew le, bi stampi jew b'xi mezz iehor vizzibli, kasbar pubblikament ir-Religjon Kattolika Appostolika Rumana, illi hija r-religjon ta` Malta, inkella offenda r-Religjon Kattolika Appostolika Rumana billi kasbar lil dawk li huma ta` din ir-religjon jew lill-ministri taghha, jew kull haga li tkun oggett ta` devozzjoni tar-religjon Kattolika Rumana jew li tkun ikkonsagrata jew iddestinata biss ghad-devozzjoni ta` din ir-religjon.

Talli wkoll fl-istess dati, hin, lok u cirkostanzi dahal f'dar jew lok iehor u cioe` fil-Knisja Arcipetrali tal-Mosta u fil-grotta tal-Kappella tal-Isperanza jew f'recint b'wiehed mill-mezzi msemmijin fl-artikoli 264, 265 u 266, ghalkemm ma` hemm ebda prova ta` att li jikkostitwixxi attentat ta` reat iehor u dan skont l-artikolu.

F'kaz ta` htija, l-Onorabbli Qorti giet gentilment mitluba sabiex tikkundanna lill-hati, ghall-hlas lir-registratur tal-ispejjez kollha jew ta` parti mill-ispejjez li kellhom x'jaqsmu mal-hatra tal-ispejjez jew periti fil-proceduri, inkluzi dawk l-esperti li gew mahtura fl-istadju tal-Process Verbal tal-Inkjesti u dan ai terminu tal-artikolu 533 (1) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta` Malta.

Il-Qorti:

Rat d-dokumenti kollha esibiti fosthom l-kunsens tal-Avukat Generali datata nhar l-ghoxrin (20) ta` Marzu 2014 sabiex din il-kawza tigi trattata bi procedura sommarja.

Semghet lil imputat jiddikjara meta sar l-ezami ai termini tal-artikolu 370(4), 390(1) u 392 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta nhar l-ghoxrin (20) ta` Marzu 2014 li ma kellux oggezzjoni li l-kaz tieghu jigi trattat u deciz minn din il-Qorti fil-kompetenza taghha fuq riferuta.

Rat il-verbal tas-seduta tal-ghoxrin (20) ta` Marzu 2014 fejn din il-Qorti diversament preseduta fil-jum tal-presentata kienet innominat lil Psikjatra Doctor George Debono, li xehed fit-tletin (30) ta` Marzu 2014 u pprezenta r-rapport miktub tieghu, sabiex jezamina lil imputat.

Rat il-verbal tas-seduta tad-disgha u ghoxrin (29) ta` Mejju 2014 fejn hatret lil Dr. David Cassar, Dr. Peter Muscat, Dr. Ethel Felice u iktar tard Dr. Roberta Holland. It-tlieta pprezentaw ir-rapport taghhom fit-tlieta u ghoxrin (23) ta` Gunju 2014. Dr. Roberta Holland ukoll ipprezentat ir-relazzjoni taghha fis-seduta tat-tlieta u ghoxrin (23) ta` Gunju 2014.

Wara li Dr. David Cassar, Dr. Peter Muscat, Dr. Ethel Felice u Dr. Roberta Holland ikkonfermaw bil-gurament il-konkluzzjonijiet taghhom raggunti fir-rapport taghhom ipprezentat.

Il-Qorti hasset illi x-xhieda u r-rapport ta` Dr. George Debono kienet inkonklussiva.

Ikkunsidrat:

Illi l-Qorti jiddispjaciha hafna tara l-hsara li kkaguna l-imputat lis-socjeta` in generali b’dana l-agir irregolari tieghu. Izda wiehed ghandu jifhem illi ma kienx l-imputat li qatel dawn l-annimali. Huwa sabhom mejtin fit-triq u uzhom ghal-skopoijiet tieghu.

Tifhem wkoll li l-Prosekuzzjoni ghamlet hafna xoghol siewi sabiex irnexxilha taqbad minn kien l-imputat f'dan il-kaz, pero l-kompitu tal-Qorti jibqa dak li taghmel gustizzja kemm mas-socjeta, mal-vittmi u mal-imputat stess.

Ikkunsidrat:

Ill l-artikolu **650(1) tal-Kap 9 jiddisponi** li:

*"Fil-kazijiet kollha li fihom **ghal ezami ta' persuna** jew ta' haga tkun **tinhtieg hila** jew **sengha specjali**, **ghandha** tigi ordnata perizja."*

Dan jfisser li l-Qorti hija obbligata li tinnomina perit f'kaz ta' hila specjali, pero l-**artikolu 636 tal-Kap 9 jipprovdi** li:

'Min ghandu jiddecidi mhux marbut li joqghod ghal fehma tal-periti <u>kontra l-perswazjoni tieghu</u>."

Il-Qorti hawnhekk taghmel referenza ghal sentenza moghtija mill-***Qorti tal-Appell Kriminali nhar t-tletin ta' Dicembru 2004*** fl-ismijiet **Il-Pulizija v Raymond Calleja** dwar nomina ta' esperti.

Din il-Qorti kkwotat mill-awtur Ingliz **Blackstone** mill-ktieb ***Criminal Procedures*** 2004 para F 101.4 pg 2174 meta jghid:

"Expert opinion evidence may only be received on a subject calling for expertise which a lay person such as a magistrate or a juror could not be expected to possess to a degree sufficient to understand the evidence given in the case unaided if the tribunal of fact can from its own opinion without the assistance of an expert the matter being dealt with its own experience and knowledge expert opinion evidence is inadmissible because it is unnecessary."

Issa mill-kliem tan-nomina jirrizulta li l-periti gew nominati sabiex jezaminaw l-istat mentali tal-imputat liema ezami kellu bzonn hila specjali u dan ghamluh ghaliex kienet tkun pruzuntuza wisq l-Qorti kieku qabdet u ghamlet gudizzju tal-imputat minghajr ma qiset c-cirkostanzi psikjatrici tieghu. Zgur li din il-Qorti ma tistax tikkummenta dwar l-istat mentali tal-imputat ghaliex ma huex kompitu taghha.

Din il-Qorti ma tkunx marbuta li toqghod ghal fehma tal-periti jekk ma taqbilx mal-konkluzzjonijiet taghhom.

Issa f'dan il-kaz, il-Qorti ma tistax ma taqbilx ghaliex il-gudizzju taghhom kien wiehed li gie maghmul fuq ezami mentali u r-rizultat tal-ezami taghhom kien wiehed xjentifiku u ghalhekk din il-Qorti ma thossx li b'xi mod tista tinjora dak li kkonkludew dwar il-marda kronika li qed jbati minnha l-imputat.

Illi ghalhekk il-Qorti hija rinfaccjata b'sitwazzjoni fejn jirrizultaw ghas-sodisfazzjon taghha li dak li sehh kontra l-ligi gie kommess mill-imputat pero dan waqt li kien qed ibati minn psikozi - marda akuta li ma hallietx lil imputat jiddistingwi t-tajjeb mill-hazin.

Fi kliem l-esperti, "fiz-zmien tar-reat dedotti kontra tieghu, l-imputat kien fi stat ta' alterazzjoni mentali fejn kellu nuqqas ta' gudizzju u nuqqas ta' awtokritika. Wkoll ma kienx kapaci jivvaluta l-konsegwenzi tal-agir tieghu."

F'Malta, kif din il-Qorti diga kellha l-opportunita tispjiega ***fis-sentenza moghtija minnha nhar il-hamsa w ghoxrin ta' Gunju 1998*** fl-ismijiet **The Police v Janusz Tomaszczuk,** m'ghandnix definizzjoni legali tal-kuncett 'genn' pero fl-artikolu 33 tal-Kap 9 ghandha c-cirkostanzi ta' dak li jezenta lil hati mir-responsabblilita penali. Il-kodici penali taghna jiddistingwi bejn genn fil-mument tal-kommissjoni tar-reat u genn fil-mument tal-kumpilazzjoni.

Il-genn li jirrizulta fil-mument tal-kommissjoni tar-reat jezenta lil hati minn kull responsabblita kriminali. Fil-fatt **Falzon**, fil-ktieb tieghu ***Annotazione alle leggi Criminali*** taht t-titolu "un giovane avvocato maltese" a fol 219 jghid:

*"Che la clemenza o il furore, come pure la forza contemplata nei degli articoli sono cause di giustificazione del reat, ed hanno per effetto non gia d'attenuarlo ma di fatto **sparire** del tutto o di escludere ogni reita nell'agente la dischiarazione del Jury nei detti cosi dev'essere di non reita dell'accusato."*

Ghalhekk il-ligi thares lejn il-hati li kien mignun fil-mument tal-kommissjoni tar-reat bhala tali li qatt ma kiser id-disposizzjoni tal-Kodici Penali u dan ghaliex l-element formali tar-reat huwa nieqes mill-hati li hu mignun.

L-intellet u volunta huma zewg pilastri li fuqu jistrieh il-kuncett ta' responsabblita kriminali. Jekk wiehed minn dawn iz-zewg pilastri huwa nieqes, il-kuncett jisfaxxa.

Il-Kodici Penali taghna gie promulgat nhar l-ewwel ta' Marzu 1884 bhala l-ewwel Ordinanza ta' dik is-sena. L-artikolu 33 attwali gie diskuss fil-Kunsill tal-Gvern fis-seduta tal-erbatax, wiehed u ghoxrin u tlieta w ghoxrin ta' Frar 1850. Minn ezami ta' dawn d-debates, jirrizulta li dan l-artikolu gie kopjat fis-sustanza mill-Codice delle Due Sicilie li wkoll kien ibbazat fuq il-Kodici Franciz. F'dan il-kaz il-Codice delle Due Sicilie jsemmi 'dementia' u 'furore' filwaqt li l-Kodici Franciz jsemmi biss 'dementia'.

Gie ritenut pero li dawn il-kliem taz-zewg Kodici differenti kellhom l-istess effett kemm fis-sustanza kif wkoll dwar l-applikazzjoni taghhom fil-kodici nostran. Tant hu hekk li fil-Kodici Penali li kienu ghadhom *drafts* kemm dak tas-sena 1883 kif wkoll dak tas-sena 1848, insibu fl-artikolu 32 u 30 rispettivi dawn l-istess kliem.

Ezami akkurat tad-dibattitu li sehh fil-Parlament dwar l-introduzzjoni ta' dan l-istess artikolu, **The Chief Secretary Henry Lushington:**

"Upheld dementia and furore to mean to be comprehensive words and inclusive of every kind of mental disease."

In fatti il-President tal-Qorti ta' dak iz-zmien Sir Ignatius Bonavita stqarr li peress li l-artikolu 33 taghna huwa bazat fuq iz-zewg Kodici fuq imsemmija, il-kelma 'genn' ghandha tifsira wiesgha u cioe li tinkorpora kull stat ta' disordni mentali li jwassal ghal deficjenza fil-poteri ta' 'conoscenzia ' u 'volonta' u cioe f'dawk il-poteri li huma elementi indispensabbli ghal kostruzzjoni ta' reati u li jwasslu ghar-responsabbilita ta' bniedem ghall-agir tieghu.

Kompla jghid wkoll li l-kwistjoni ta' jekk bniedem agixxix konsapevolment u b'mod intenzjonali, hija kwistjoni ta' fatt li jrid jigi deciz b'mod distint f'kull kaz.

L-Imhallef li ndirizza lil gurati fil-kawza **Repubblika ta' Malta v Charles Degiorgio** [Att t'Akkuza Numru 17/94] jghid li ghalkemm il-ligi taghna ma taghti ebda tifsira tal-kelma 'genn', din tfisser dak l-istat tal-mohh li jirrizulta minn mohh marid - marda fil-mohh li ghandha n-natura li ma thalliex lil bniedem milli jgharaf n-natura u kwalita ta' ghemilu jew li tinibih mill-kapacita li jgharaf li l-att hu hazin jew tajjeb b'mod intrinsiku. Fi kliem iehor dik il-marda li tinibih milli jkollu scelta kif maghruf bit-taljan '*la capacita di intendere e volere*.'

Huwa bizzejjed jekk wiehed minn dawn iz-zewg elementi hu nieqes. Lanqas ma hu necessarju fil-ligi taghna li jirrizulta x'tip ta' marda kellu l-akkuzat fil-mument tal-kommissjoni tar-reat, fi kliem iehor jekk kellux '*breakdown*', '*sub normality*', '*abnormality*', '*paranoia*', '*pschosis*' jew '*feeble mildness*'. Irrispettivament mill-isem dak li hu necessarju hu l-effett tal-marda u cioe l-effett li jrendi nieqes mill-elementi fuq deskritti.

Per ezempju fis-sentenza **Il-Pulizija v Karmenu Bugeja *deciza nhar t-tlettax ta' Jannar 1947 mill-Qorti tal-Appell Kriminali*** gie ritenut li deluzjonijiet jew percezzjoni falza tal-akkuzat li jttelfu l-poter tal-intellet jammonta ghal genn u f'dak il-kaz il-Qorti laqghet t-talba ta' dementia.

Ghalhekk il-ligi ma taghti ebda test li jrid isir a priori. Kull kaz ghandu jigi trattat b'mod distint u separat.

Fis-sentenza **Il-Pulizija v Ruggiero Sultana *deciza mill-Qorti tal-Appell Krminali nhar l-ghaxra ta' April 1937, l-Imhallef William***

Harding sostna li l-opinjoni tal-espert psikjatriku ma jistax jigi injorat izda tali opinjoni ma tiehux post id-decizjoni li ghandu jiehu l-gudikant dwar dan. Ghalhekk il-kwistjoni trid tigi deciza mill-gudikant wara li jistudja u jistrieh fuq ic-cirkostanzi tal-kaz. Ghalkemm huwa rinfaccjat bid-dictum *actus non facit reum nisi mens sit rea*.

F'dan il-kaz il-Qorti wara li ezaminat fid-dettal r-relazzjoni tal-espert psikjatri Doctor David Cassar, Doctor Peter Muscat u Dottor Ethel Felice u tal-Psikologa Dr. Roberta Holland u x-xhieda moghtija minnhom jidher li z-zewg elementi kostituttivi tar-reat u cioe il-kapacita tal-intellet u tal-volunta tal-akkuzat, kienu nieqsa fil-mument tal-kommissjoni tar-reat.

Din il-Qorti jiddispjaciha tara r-rebus u disturb li holoq l-imputat f'dak li ghamel u d-diversi hsarat li kkaguna pero fid-dawl tas-suespost, kriminalment, ma jistax jinzamm responsabbli.

Mid-deposizzjonijiet tal-psikjatri Doctor David Cassar, Doctor Peter Muscat u Dottor Ethel Felice u l-psikologa Dr. Roberta Holland jirrizulta ghas-sodisfazzjon tal-Qorti li l-imputat kien qed ibati minn psikozi, liema kundizzjoni tnehhi l-kapacita t'intelligenza u gudizzju minn fuq l-imputat fil-mument tal-kommissjoni tar-reati. Il-kapacita tieghu ta' ghazla kienet senjatament minomata. Tali menomazzjoni sejra tfisser li minhabba mard tal-mohh, l-imputat kien nieqes mill-liberta tal-ghazla fl-agir tieghu. Dan jammonta ghall-istat kontemplat mill-ligi fil-paragrafu (a) tal-artikolu 33 tal-Kodici Kriminali, jigifieri stat ta' genn.

Ghalhekk il-Qorti, tiddikjara li ma ssibx lil imputat NICHOLAS GRECH hati tal-akkuzi kollha kif dedotti fil-konfront tieghu minhabba li kien fi stat ta' genn fiz-zmien tal-allegat reati u wara li rat l-artikolu 525(3) u 623(1) tal-Kap 9 Ligijiet ta' Malta, tordna li l-imputat jinzamm taht kustodja fl-isptar Monte Carmeli biex hemmhekk jibqa taht kustodja u mizmum skond d-disposizzjonijiet tat-Taqsima IV tal-Att dwar s-Sahha Mentali [Kap 262] jew kull disposizzjoini ohra tal-ligi jew legislazzjoni applikabbli ghal kaz.

Il-Qorti spjegat il-portata ta` din is-sentenza lill-imputat.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------